

KMETSKI LIST

Štev. 25

Ljubljana, 19. junija 1940

Leto XXII

Novo razdobje svetovne vojne

Že zadnjič smo kratko omenili, da je sedaj tudi Italija stopila v vojno na strani Nemčije. Ta dogodek je naglo spremenil v izvršeno dejstvo to, kar je skušal del evropske, ruske in tudi del ameriške diplomacije na vse mogoče načine preprečiti.

Celo Sredozemlje

je s tem potegnjeno deloma v sam vojni vrtnec, deloma pa pomaknjeno v tako neposredno vojno nevarnost, da ni mogoče vedeti ne ure ne dneva, kdaj kje kaka iskra na tem važnem področju zaneti nove požare.

Za Balkan in druge nevtralne države, ki na kopnem ali na morju meje na Jugoslavijo, je vsekakor velikega pomena Mussolinijeva izjava, da Italija svojih nevtralnih sosed ne želi potegniti v vojno. Italijanski tisk sam naglašja, da se jugoslovansko-italijanski odnosi poslej niso v ničemer skalili in ostane prijateljski pakt še nadalje v veljavi. S tem za nas trenutno torej ni neposredne nevarnosti.

Svetovni položaj

pa se je z vstopom naše zapadne sosede v vojno vsekakor močno izpremenil. V boj so pritegnjene nove milijonske rezerve in fronta se je razširila globoko v Afriko, kjer imajo tako zavezniki kakor tudi Italija prostrane in važne kolonije. Sredozemsko morje, ki ga Italija zahteva kot izrazito sredozemska velesila zase, bo verjetno postalo v kratkem prizorišče velikih pomorskih bitk, v katerih se bosta kosali pomorski vojni sili Italije in zaveznikov. Italijanska pomorska sila je zlasti močna v podmornicah, izvrstno pa je po vseh poročilih tudi italijansko letalstvo.

Razširjenje upjne

pa ni pomembno samo zaradi novih bojišč, ampak v veliki in morda v največji meri zato, ker ni izključena možnost, da se požar iz Evrope in Afrike ne razneti še na ostale celine. Skozi Gibraltar, ožino med Pirenejskim polotokom in Afriko, vodi po Sredozemskem morju in skozi Sueški prekop najbližja pot v Indijo, najbogatejšo angleško kolonijo. Gibraltar je zato Anglija močno utrdila, poleg tega pa si je še drugod po Sredozemlju zgradila trdnjave in oporišča, ki naj pomagajo varovati njeno posest in zagotoviti varnost pomorskih poti. Isto je po zadnji svetovni vojni storila tudi Italija, ki je vedno bolj s poudarkom zahtevala zase svobodo v Sredozemlju ter svoboden izhod iz tega morja skozi vse ožine, zlasti skozi Suez in Gibraltar.

Prav zaradi prometne važnosti Sredozemlja pa se je vznemiril tudi ostali svet. Nizozemska ima v Indiji bogate kolonije, Nizozemska Indijo ali Indonezijo. Zaradi bogastva te posesti, kjer so obsežna ležišča nafte in kjer pridobivajo kositer in pridelujejo v množinah kavo, čaj in tobak, živi kakega pol milijona

Nizozemcev v blagostanju v Evropi, kakega četrt milijona pa v kolonijah samih. Če pomislimo, da je Nizozemska investirala v te kolonije kakih pet milijard frankov, če pomislimo dalje, da ima kakih tri četrt milijona Nizozemcev iz trgovskih in prometnih poslov s svojo kolonijo po 20.000 do 240.000 frankov letnih dohodkov na osebo, potem zaslutimo, kakšnega pomena so za kolonialne države njihove kolonije.

Japonska

se kot najbližji njih sosed močno zanima za te nizozemske kolonialne posesti. Nizozemske kolonije so postale, odkar je Amerika Japoncem prepovedala naseljevanje, najpripravnější dežela, kamor se Japonci izseljujejo in kjer jih zdaj živi poldrug milijon. Poleg tega je bila Japonska največji odjemalec indonezijskih pridelkov. Ako se Japonski posreči, da v doglednem času konča vojno na Kitajskem in uravna odnose z Rusijo, bi utegnila postati ta sila močno nevarna nizozemski kolonialni posesti.

Tako vidimo, da se vojna širi kakor požar. Vedno novi predeli sveta so v nevarnosti, da jih zajame vihra. Spričo takega položaja nastaja celo vprašanje, ali se bo vojna sploh odločila na evropskih tleh.

Rusija

je slej ko prej ostala nevtralna, vendar njena diplomacija ne drži križem rok, ampak je po poročilih iz obeh avtoritarnih kakor tudi demokracijskih držav zelo delavna. Na severo-

zapadu gre njeno stremljenje za tem, da si kar najbolj utrdi svoj novi položaj v Baltiku. Proti jugozapadu je proglasila Balkan za tisto interesno območje, ki mora ostati zunaj te vojne vihre. Ponovno je Rusija zadnje čase naglasila, da bi diranje na Balkan s strani katerikoli velesile prisililo tudi Rusijo, da v obrambo svojih interesov poseže vmes. V tej diplomatski borbi sta trenutno najvažnejši postavki

Francija prosi za mir

Maršal Petain se je kot predsednik nove francoske vlade v noči od nedelje na ponedeljek obrnil na Nemčijo z željo, da konča sovražnosti.

Vlogo posredovalca med Francijo in Nemčijo je prevzel španski general Franco.

Po objavi Petainovega govora v Berlinu je bilo uradno sporočeno, da je Hitler povabil Mussolinija na sestanek, na katerem bosta določila skupno stališče o Petainovih predlogih. Sestanek med njima se je vršil v ponedeljek zvečer.

Po neuradnih vesteh nemški krogi zahtevajo, da mora francoska vojska najprej kapitulirati, nakar bo šele mogoče govoriti o miru.

Trenutno vojskovanje še traja. Roosevelt je ob sporočilu o pogajanjih za poseben mir med Francijo in Nemčijo imel važne razgovore z zunanjim in vojnim ministrom.

ANGLIJA

je izjavila po svojih zastopnikih, da se bo borila naprej. Prevzela je tudi vse za Francijo nakupljeno orožje v Ameriki. Anglija je tudi predlagala v Nedeljo Franciji politično, vojaško in finančno unijo (zvezo).

Rusija zaseda Baltik

Pretekli petek je komisar za zunanje zadeve Molotov izročil v imenu sovjetske vlade zastopniku litovske vlade Urbsisu v Moskvi posebno ultimativno noto, v kateri Rusija opozarja na razne motnje v sovjetsko-litovskih odnosih, kakor ugrabljanje sovjetskih vojakov, ustanovitev »baltiške antante« in druge hude kršitve sovjetsko litovskega dogovora.

Spričo tega je zahtevala sovjetska vlada ultimativno od litovske odstranitev nekaterih odgovornih državnikov, ki naj se hkratu takoj izročijo sodišču. Sestavitev nove litovske vlade, ki bo sposobna in pripravljena sprovesti v življenje sovjetsko-litovsko pogodbo o medsebojni pomoči in njeno izvajanje. Litovska vlada naj takoj zagotovi svoboden prehod sovjetskimi vojaškim oddelkom in dovoli, da jih sovjetska vlada razmesti v važnih središčih Litve v številu, ki bo zadostno, da se zajamči izvajanje medsebojne pogodbe.

Litovska vlada je na sovjetske zahteve že v soboto dopoldne pristala, nakar je vlada pod predsedstvom Merkisa odstopila.

Novo vlado je sestavil general Rastikis, dosedanji predsednik litovskega generalnega štaba.

Takoj za tem so ruske čete začele korakati v Litvo na štirih točkah: Aisiškis, Drukeninkaj, Dusekeninkeliaj in Dukstas.

Sovjetska vojska je zasedla mesta Vilno, Kovno, Šavlen, Ponjevež in Rasejni. Ostale kraje bosta določila sporazumno ruski general Pavlov in litovski vrhovni poveljnik Vitkanskas.

Podobne ultimativne note je Rusija kasneje poslala tudi Estonski in Letonski. Estonija je na ruske zahteve že pristala, pa tudi Letonska jih po vsej priliki ne bo odklonila.

Tako je Rusija končno po dolgotrajnih naporih utrdila svojo moč v Baltiku.

Dogodki so vzbudili precej pozornosti in različne komentarje v raznih taborih. Ker pa so se istočasno tudi na francoskem bojišču odigrali dogodki usodnega pomena, je ruski korak vsaj širša svetovna javnost sprejela primeroma mirno.

Doma in drugod

DEMOKRATSKA LEVICA

Mala skupina politikov, ki se je že pred leti ločila od Davidovičeve demokratske stranke pod vodstvom dr. Ribara, je v nedeljo objavila sklep, da bo šla svojo pot in da tvori odslej posebno politično skupnost.

Ta skupina se je nekaj časa zelo trudila, da bi spravila demokratsko stranko v vlado. Eden izmed njih je bil že na tem, da bi postal v Cvekovičevi vladi minister. Toda, še preden se mu je želja izpolnila, je bil iz demokratske stranke izključen in njegovo ministrstvo je padlo v vodo.

Sedaj je ta skupina ustregla tistim političnim krogom, ki žele razbiti opozicijske stranke. K sreči pa skupina dr. Ribara ne predstavlja več kot tri ljudi.

Za zrelost naših političnih ljudi in razmer so taki pojavi v sedanjem času zelo značilni.

ZAMENJAVA DESETDINARSKIH KOVANČEV

V zvezi z umikom starih srebrnih kovancev po 10 din, ki se je začel 31. maja, in zaradi razširjenih vesti, da plačuje Narodna banka za tiste kovanče po 10 din, ki so izdelani v Franciji in imajo na robu obeh strani ob besedilu »10 dinara« dve nepravilni črtici kot označbo kovnice, po višji ceni zaradi večje vsebine srebra, se sporoča, da so vse te vesti neresnične in neutemeljene. Obenem se sporoča, da bodo stare srebrne kovanče po 10 din zamenjavale podružnice Narodne banke in drugih finančnih ustanov al pari do poteka določenega roka z novim nikljastim kovancem in sicer v enaki meri v Franciji izdelani srebrni denar, kakor kovanče, ki so bili izdelani v Angliji, kajti med temi kovanci dejansko ni nobene razlike glede vsebine srebra.

NAPADI NA DR. BIČANIČA

Dr. Bičanič je direktor Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine. Pri trgovskih pogajanjih v Moskvi je bil član jugoslovanske delegacije. Po vrnitvi iz Sovjetske Rusije je napisal več člankov o svojih vtisih, ki jih je dobil za časa bivanja v Moskvi in je o davanju. Vsebinsko njegovega predavanja objavlja tudi naš Kmetški list.

Casopisje Katoliške akcije na Hrvatskem je zaradi teh člankov silno ostro napadlo dr. Bičaniča. Splitska »Katoliška riječ« mu očita, da je hrvatsko javnost napačno informiral o Sovjetski Rusiji. »Hrvatska Straža« pa mu je brala še hujše levite. »Katoliška riječ« pravi, da se je s tem dr. Bičanič, ki naj bi zastopal v Moskvi hrvatske interese, javno diskreditiral. Škoda je samo, da g. Bičanič nekaj predstavlja v hrvatskem narodu in da uživa celo največje zaupanje političnega vodstva hrvatskega naroda. Največja nesreča pa je, da g. Bičanič ni osamljen pojav. Tako se še predobro spominjamo filomarksističnih izjav v predavanju profesorja dr. Tomašića v Splitu. Profesor dr. Tomašić vrši kot predsednik »Gospodarske sloge« svoje razdirajoče marksistično delo kljub vsem našim opozorilom mirno naprej ter zastruplja hrvatske seljake s svojimi idejami. Pri tem se celo hvali, da izpopolnjuje s svojimi predavanji in idejami ideologijo seljaškega pokreta.

SPORI MED JRZ IN SDS

trajajo v nezmanjšani ostrini naprej. Spore so povzročile občinske volitve na Hrvatskem. Obe stranki sta se borili za zaupanje Srbov na Hrvatskem. Druga drugi očitata, da sta le spodtaka sporazumu s Hrvatji in da bi se odnošaji med Srbi in Hrvatji brez težav uredili, ako bi jih ti stranki ne ovirali. Spori med JRZ in SDS so zavzeli tak obseg, da so se pojavile govorice o demisiji nekaterih ministrov JRZ. V Beogradu so se vršile dolge konference vodstev po-

sameznih vladnih strank, zatem konferenca SDK, ki sta ji prisostvovala tudi dr. Maček in dr. Budisavljević in končno konferenca med Dragišo Cvetkovičem in dr. Mačkom. Predmet vseh teh razprav je bil spor med jerezovci in samostojnimi demokrati.

POSVETOVANJA OPOZICIJE

Zastopniki opozicijskih strank so bili pretekli teden v pogostih stikih in se dogovarjali o ožji medsebojni povezanosti. Med njimi je prišlo do sporazuma na osnovi svoječasnega predloga Jugoslovanske nacionalne stranke. Še ta teden bodo izdelale opozicijske stranke osnovo bodočega skupnega političnega delovanja. Izdelani bodo enotni pogledi na vsa notranja in zunanja politična vprašanja naše države.

KONTROLA ZALOG

Te dni je izšla uredba o kontroli blagovnih zalog, ki predpisuje, da morajo vsi uvozniki, predelovalci in trgovci na debelo prijaviti zaloge inozemskim surovin.

Prodaja teh surovin v spekulativne namene je prepovedana. Minister za trgovino bo odredil vrste predmetov, ki se bodo iz teh surovin izdelovale.

Pod določbo te uredbe spadajo naslednji predmeti inozemskega izvora:

riž, kava, čaj, kako v zrnu in kakavovo maslo, loj, kokosovo olje, parafin, surovi bombaž in bombažna preja, ovčja volna in volnena preja, ovčja volna in volnena preja, surova juta in neuporabljene vreče iz jute, kavčuk in izdelki iz kavčuka, surove kože vseh vrst, kositer in bela pločevina.

Za vse navedene predmete velja tudi uredba o kontroli cen. Kdor bi se preglešil proti predpisom te uredbe, bo kaznovan z denarno kaznijo od 5000 do 100.000 din in z zapornom od enega do 6 mesecev.

Ob sprejetju gornje uredbe je izjavil trgovinski minister dr. Andres: Razširjenje vojne na Sredozemsko morje je dovedlo naše narodno gospodarstvo v izjemno težaven položaj.

Naša glavna pota do držav, ki nam dobavljajo surovine in kolonialne proizvode so presejana in je s tem naše nadaljnje oskrbovanje s temi predmeti postalo problematično.

Vsekakor bomo skušali, da kot nevtralna država v današnjem evropskem konfliktu vzdržimo zveze z odločenimi prekomorskimi tržišči, da tako vsaj deloma omogočimo naše oskrbovanje. Skrbeli bomo tudi, da bolje izkoristimo one izvore surovin, ki so nam ostali dostopni, kakor je to na primer s Sovjetsko Rusijo in z balkanskimi državami. Pa tudi pri ugodni rešitvi teh vprašanj moramo zaenkrat računati z manjšimi količinami surovin in drugih predmetov, ki smo jih doslej dobivali iz prekmorskih držav.

RAZŠIRJENJE MEDICINSKE FAKULTETE V LJUBLJANI

Vlada je izdala uredbu o spremembi zakona o univerzah. Z novo uredbu se pooblašča prosvetni minister, da določi vse potrebno za postopno otvoritev 5. do 10. semestra na medicinski fakulteti v Ljubljani. S popolno medicinsko fakulteto je izpolnjena davna slovenska težnja.

Rusija namerava takoj zasesti bolgarsko črnomoško obalo, čim bi se z vstopom Italije v vojno ista razširila na Balkan, tako poroča švicarsko časopisje.

Nova francoska vlada

Po zadnjih dogodkih na bojišču, ko so se morali Francozi umakniti tako daleč, da so Pariz brez boja prepustili Nemcem, se je vlada Paula Reynauda odločila za ostavko, ki jo je predsednik republike tudi sprejel.

Novo vlado je sestavil maršal Petain, podpredsednik pa je general Weygand, vrhovni poveljnik zavezniških čet na francoskem bojišču. Tudi večina ostalih članov nove francoske vlade je iz vrst generalitete, oziroma admiralitete, tako da je najnovejša francoska vlada izrazito

vojaška. Vsekakor pa je značilno, da ima v novi vladi resor pravosodnega ministrstva P. Laval, bivši francoski veleposlanik v Rimu.

Ker je položaj francoske vojske izredno resen in težaven in ker ima pogodba med Anglijo in Francijo neke določbe, obvezne samo za prejšnji vladi, utegne nova francoska vlada pomeniti uvod v nov preokret ne le v francoskem političnem življenju, ampak tudi v vojaškem postopanju Francije. V bližnji bodočnosti je zato pričakovati važnih odločitev.

Kaj se godi po svetu

REYNAUDOV GOVOR

Na večer pred tem dogodkom je imel francoski ministrski predsednik po radiu govor, v katerem je nujno prosil Ameriko pomoči. Francija — tako je dejal — je predstraža demokracije in se zanjo žrtvuje. Francija je ranjena in ima zato pravico, da apelira na vse druge demokracije za pomoč.

Francija — je nadaljeval Reynaud — je doslej predstavljala ideal v razvoju ameriškega naroda. Zdaj gre za vse, za življenje Francije in za vse ono, za kar živi. Francija ima pravico živeti. Napor, ki ga mora prenašati naša armada, je vedno hujši. Toda skozi vse to trpljenje vidim končni uspeh. Angleško letalstvo je v dosedanjih bojih pokazalo svojo premoč po kakovosti, toda celi oblaki letal morajo priti preko Atlantika iz Amerike, da uničijo sile, ki hočejo dobiti nadoblast nad svetom.

BELGIJI GROZI LAKOTA

V Belgiji je zavladovalo silno pomanjkanje živil. V nekaterih krajih preti lakota. V bojih

je bilo ubite mnogo živine, še več pa je bilo uničene zaradi posledic borb. Nešteto živilskih skladišč je bilo zažganih in uničenih. Veliko živil pa je bilo potrošenih tudi za vzdrževanje zavezniške vojske. Vse to je vplivalo na sedanje pomanjkanje živil v Belgiji.

PARIZ V NEMŠKIH ROKAH

Med dogodki, ki so v zadnjem tednu vzbudili največ pozornosti, je bila kapitulacija Pariza. Pod močnim pritiskom nemške ofenzive je postal na francoskem bojišču položaj za zavezniške čete tak, da bi bilo utegnito priti do obkolutve Pariza. Zato se je general Weygand odločil, da Pariz izprazni in ga brez boja prepusti Nemcem. S tem je hotel francoski generalisim preprečiti razdejanje, ki bi bilo v svojih posledicah nepopravljivo.

Dogodek sam je vzbudil v nemški vojski in narodu veliko navdušenje. Ker velja Pariz kot simbol idej, za katere se bore zavezniški, pomeni izguba tega vlemesta hud moralni udarec za zavezniške.

Mesto so Francozi pred nemškim vkorakanjem popolnoma izpraznili. Vojaštvo je odšlo. V mestu je ostalo le toliko žandarmerijskih in policijskih čet ter gasilcev, kolikor je nujno potrebno za vzdrževanje reda. Civilno prebivalstvo, kar ga je ostalo v mestu, se je ob vkorakanju nemških čet 14. t. m. zaprlo v svoje domove, tako da je bilo mesto kakor mrtvo.

AMERIKA POMAGA FRANCIJI — AMERIKA NE PRIZNAVA OKRINITVE FRANCIJE

Predsednik francoske vlade Paul Reynaud je naslovil pred opustitvijo borbe za Pariz poziv na Roosevelta za pomoč. Pomoč mora biti hitra in izdatna, je rekel predstavnik nesmrtnega francoskega naroda, da se bo mogel upirati silnemu pritisku nemškega stroja. Francoski narod ne bo kapituliral in vlada se bo borila naprej do končne zmage, ako bo treba v Afriki ali Ameriki. Francija je ranjena, toda ona bo stala.

Predsednik Združenih držav Roosevelt je takoj drugi dan odgovoril Reynaudu in mu zagotovil vso ameriško pomoč. V svojem odgovoru je prezident Roosevelt izrazil občudovanje sijajni hrabrosti, s katero se francoske armade upirajo napadalcu na francoska tla. Vlada Zedinjenih držav je vložila ves možen trud pod sedanji pogoji in je omogočila, da zavezniške armade dobe v bližnji tednih letala, topniški material in strelivo vsake vrste in da bo vlada podvojila svoje napore v tej smeri vse dotlej, dokler bo zavezniška vlada nadaljevala s svojim odporom. Mislim, da je mogoče reči, da bo z vsakim tednom, ki bo minil, v zavezniško državo prihajajo več novega materiala.

V skladu s tem stališčem vlada Zedinjenih držav ne bo priznala rezultatov zasedbe ozemlja, ki je bila dosežena z napadom, ter ne bo smatrala za pravmočne nobenih poskusov, da se s silo krši neodvisnost in ozemeljska nedotakljivost Francije.

V teh trenutkih, ki so tako strašni za francoski narod in za vas, vam pošiljam zagotovilo svoje globoke simpatije.

Prav tako vas morme še naprej zagotavljati, da je francoski narod lahko prepričan, da mu bo materialna pomoč prihajala iz Zedinjenih držav v čedalje večjih količinah in v vseh vrstah vse dotlej, dokler bo francoski narod še naprej branil svojo svobodo, ki predstavlja temelj narodnih ustanov po vsem svetu.

POLOŽAJ V FRANCIJI

Po nemškem poročilu je nemška vojska na vsej fronti od Kanala do švicarske meje v zmogovitem pohodu.

Nemške čete so zavzele tudi trdnjavo Verdun, znano iz strahotnih bojov v zadnji svetovni vojni. Padec Verduna utegne odločilno vplivati na potek nadaljnjih operacij proti Maginotovi liniji pri Saarbrücknu.

Po francoskih vesteh so nemške čete izvršile močan prodor v Champagni, kjer je napadalo 130 nemških divizij opremljenih s številnimi motoriziranimi oddelki in novimi divizijami tankov najtežjega kalibra. Na tem področju je nemška vojska prodrla preko Chaumonta in razširila svoj prodor tudi vzhodno od Verduna.

Zaradi nevarnosti, da Nemci obkoliijo celo Maginotovo črto, so francoske čete v nedeljo zjutraj izpraznile celotno črto od švicarske meje do Longwya. Umaknile so se na novo Weygandovo črto, kjer se bodo nadalje borile. S tem je francoska obramba pridobila pol milijona svežih in dobro izvežbanih čet.

RUSIJA IN ZAVEZNIKI

Z diplomatskimi zastopniki zapadnih velešil so se te dni vršila pogajanja v Moskvi. Rusija zlasti zahteva, da Francija in Anglija priznata sedanjo rusko zapadno mejo vzdolž tako zvane Curzonove črte za končno veljavno. Enako bi morali zapadni velešili Rusiji pustiti proste roke, da v smislu svojih teženj uredi besarab-

sko vprašanje. Končno bi se moralo urediti vprašanje Dardanel na tak način, da bi se jih Sovjetska Rusija lahko neovirano posluževala.

DIPLOMATSKE ZVEZE Z RUSIJO

Ko so se lansko leto razbila pogajanja med Rusijo na eni ter med Francijo in Anglijo na drugi strani, sta zapustila zavezniška poslanika Moskvo in odpotovala v Pariz in London na dopust za nedoločen čas. Ruska poslanika pa sta ostala na svojih mestih. Lansko leto je tudi nenadoma zapustil Rim sovjetski poslanik in se vrnil v Moskvo ne da bi se v Rimu poslovil, Moskvo pa je zapustil tudi italijanski poslanik.

Pretekli teden so bila diplomatska mesta povsod izpopolnjena. V Moskvo sta prispela francoski in angleški poslanik in bila takoj sprejeta pri predsedniku vlade in zunanjem mini-

**Pomlad
je tu!**

**Kolesa,
motorji,
vsi nadomestni deli**

TRGOVCI POPUST!

SPLOŠNA TRGOVSKA

d. z o. z. Ljubljana

Tyrševa cesta 33

stru Molotovu. Prav tako sta se vrnila ruski in italijanski poslanik na svoja mesta v Rim in Moskvo. Sovjetski poslanik Gorelkin je potoval skozi Ljubljano, kjer se je razgovarjal z našimi novinarji.

EGIPT IN ITALIJA

Egiptski parlament je soglasno sprejel sklep, da se prekinejo diplomatske zveze z Italijo. Glede vojne napovedi je izjavil predsednik vlade, da bo takoj sledila, ako bo le ena bomba vržena na egiptsko ozemlje. Vojska je oborožena in pripravljena, da odbije vsak poskus napada na Egipt.

VOJNA IN BALKAN

Beograjsko »Vreme« je objavilo po vstopu Italije v vojno izjavo našega zunanjega ministra, v kateri povdarja, da se je vojna razširila na Sredozemlje in približala Podonavju in Balkanu. Balkanske države vztrajajo tudi naprej na stališču nevtralnosti in iz Mussolinijevega govora jasno sledi, da Italija nima namena razširiti vojne tudi na druge države.

Politika Beograda kakor tudi politika vseh Balkanskih in podonavskih narodov bo še nadalje ostala v tem, da se na tem področju Evrope ohrani mir in da se prihranijo vojne strahote.

Iz mnogih dejstev se lahko vidi, da se interesi Rusije, Nemčije in Italije krijejo z željami in tendencami, da se politika balkanskih in podonavskih držav za ohranitev miru na tem ozemlju nadaljuje. Te tri velesile imajo polno razlogov, da želijo mir v temu delu Evrope, kjer imajo vse tri države svoje važne interese. Zato so tako iz Berlina kakor tudi iz Rima in Moskve izhajale želje po ohranitvi miru in statu quo v Podonavju in na Balkanu.

HITLER O »PETI KOLONI«

Ameriški novinar Karl Wiegand je bil te dni sprejet pri kancelarju Hitlerju. Postavil je na vodjo rajha več vprašanj in med drugimi tudi o tako zvani peti koloni. Kancelar Hitler mu je na to vprašanje odgovoril:

Ne morem si nič določenega predstavljati pod tem pojmom. »Peta kolona« ne obstoja nikjer, razen v možganih gotovih fantastov in kot strah, ki so si ga izmislili gotovi propagandisti, ki imajo svoje posebne cilje. Če nesposobne vlade najprej spravijo svoje narode v vojno, nato pa pretrpe strašen zlom, je razumljivo, da bi rade prevalile krivdo na koga drugega. Glavni namen te krilatice je ta, da se izoblikuje gotov formuliran pojem za opozicijo, ki mora biti naravno v vsaki državi. Te opozicije nimajo nobene zveze z Nemčijo, ker so to ali najekstremnejši nacionalisti, ali internacionalno orientirani komunisti, pacifisti ali drugi nasprotniki vojne. Ker se politikom teh držav ne posreči na dostojen in pošten način zlomiti opozicijo v lastni državi, obtožujejo te opozicijske elemente veleizdaje. Na ta način poskušajo pod plaščem patriotizma skrivati svoje protipravne politične metode, ki jih pred svetom opravičujejo z groznim pojmom »pete kolone«, ki so si ga oni sami izmislili.

Naši sovražniki bodo to vojno izgubili. Izgubili jo bodo ne zaradi tega, ker bi pri njih obstojala neka »peta kolona« temveč zaradi tega ker imajo korumpirane, brezvestne ali omejene politike. Izgubili jo bodo zato, ker imajo slabo vojno organizacijo, in ker imajo slabo vrhotno poveljništvo. Nemčija bo dobila to vojno, ker nemški narod ve, da je njegova stvar pravična. Dobila jo bo zato, ker imamo najboljšo vojsko in smo vojaško najbolj pripravljene.

ITALIJA V VOJNI

Zavezniška letala so bombardirala italijanske vojaške naprave v Trziču in v Trstu.

Po italijanskih poročilih so na alpski fronti v teku šele samo izvidniške akcije.

Italijanske podmornice so potopile angleško križarko »Calypso«.

Skupina italijanskih letal je izvršila oster napad na francosko letalsko oporišče v Cannesu de Maure in v Pierrefeu v južni Franciji.

Letalski boji se vrše tudi v Severni in v Vzhodni Afriki.

„EKONOM“

F. Z. O. Z.

v Ljubljani, Kolodvorska ulica 7

(v lastni hiši) Telefon interurban 25—06

Dobavlja vse deželne pridelke, kakor: pšenico, rž, ječmen, oves, koruzo, ajdo itd. **Mlevske izdelke:** pšenični zdrob, pšenično moko, rženo moko, ajdovo moko, koruzno moko, koruzni zdrob, pšenično in koruzno krmilno moko, pšenične otrobe, ješprenj, kaša. **Poljske pridelke:** krompir, fižol, zelje, sadje, seno in slamo. **Stalna zaloga vseh umetnih gnojil** (rud. superfosfata, kalijeve soli, Tomasove žlindre, nitrofoskala, apnenega dušika, čilskega solitra itd.), cimenta in drugo **glavno zastopstvo za Slovenijo** oprekarne »Ilovac«, Karlovac za vse vrste zidne in strešne opeke.

Po angleških poročilih so angleški letalski oddelki napadli italijansko letališče v Diredaui. Bombniki so letališče — po teh vesteh — popolnoma razdejali.

Enako so angleški bombniki izvršili več napadov na italijanska letališča v Makali, Kili-maju in Eluaki v italijanski Somaliji.

Francoski rušilec je južno od Kanarskih otokov napadel italijansko ladjo »Fortunata«, Ladja je uničena, posadka pa se je rešila na Kanarske otoke.

RUSKE PRIPRAVE

Kakor poroča švedski list »Stockholms Tidningen«, hočejo Rusi imeti v tej vojni poslednjo besedo in se zato pripravljajo na vseh straneh. Tudi na rusko nemški meji na Poljskem zbirajo Rusi po poročilih tega lista velike množice svojih čet.

Rusko-nemška meja se je z zasedbo baltičkih držav podaljšala sedaj prav do Baltičke-

ga moraja. Po švicarski sodbi smatra diplomacija rusko stališče še vedno za tajinstveno. Italija pa baje izjavlja, da na tem področju ni zainteresirana.

ŠPANIJA V STANJU NEVOJSKOVANJA

Španska vlada je do sedaj proglašala strogo nevtralnost zadržanje do obeh vojskujočih se taborov. Pretekli teden pa je svoje stališče o nevtralnosti spremenila in proglasila sploh o nevojskovanju. Italijanski listi namigujejo, da bo Španija v kratkem stopila v vojno na drugi strani Italije in Nemčije. Španske čete iz Maroka so v soboto zasedle obmorsko mesto Tanger, ki je bilo pod mednarodno upravo. Tanger leži nasproti Gibraltarju.

BEGUNCI

V Francijo so se zgrnile cele reke beguncev iz Belgije in Nizozemske, odkoder je pribežalo v Francijo blizu pet milijonov ljudi, ki so se jim pridružili še begunci iz Severne Francije. Vsa ta veleroka beguncev je bila usmerjena v južno Francijo. Ko se je začela evakuacija Pariza, se je število beguncev povečalo za nadaljnja dva milijona. Po napovedi vojne s strani Italije, je moralo iz obmejnih pokrajin v južni Franciji pobegniti nadaljnjih dva milijona beguncev, tako da ima Francija sedaj skrbeti za 9 milijonov beguncev iz Luksemburga in vzhodnih francoskih pokrajin, ki so jih morali evakuirati že takoj po izbruhu vojne. Vsi ti begunci so sedaj razmeščeni po južnozpadni Franciji in trpe veliko pomanjkanje, ker primanjkuje ne samo primernih zavetišč, ki bi mogla nuditi streho tako ogromnemu številu, marveč tudi živil, ker je večina beguncev prišla praznih rok. Posebni uradi urejajo sedaj preskrbo teh beguncev, pri čemer sodeluje tudi mednarodni Rdeči križ.

RUSKO-NEMŠKI DOGOVOR

Dne 10. junija je bila v Moskvi podpisana pogodba med Sovjetsko Rusijo in Nemčijo o ureditvi sporov in incidentov na državni meji, ki je bila ustanovljena s pogodbo o prijateljstvu med obema državama, podpisano dne 21. septembra 1939. Pogajanja za sklenitev te pogodbe so potekala v prijateljski atmosferi dva meseca. Pogodbo je podpisal za sovjetsko vlado opolnomočeni delegat Aleksandrov, za nemško vlado pa Reinhold v. Sauchen.

ZBIRANJE RUSKIH ČET

Na rusko nemški meji na Poljskem zbirajo Rusi velike množine svojega vojaštva. Poleg pehote prihajajo na mejo številni oddelki tankov, oklopnih avtomobilov in motoriziranih čet ter prav posebno veliko letalstva. Ruske čete se zbirajo kakih 30 km za mejo.

ZAVEDNOST ANGLEŠKEGA DELAVSTVA

Angleško delavstvo je sklenilo podpreti državno obrambo z vsemi svojimi močmi. V dogovoru z vlado so do konca vojne odstavljene z dnevnega reda vsi mezdni spori. Tovarne orožja delajo noč in dan s polno paro. V njih je zaposleno okoli 5 milijonov delavcev in delavk. Odpravljen je nedeljski počitek. Zaradi vpoklicev v vojsko je bilo nameščenih zadnje tedne v angleških tovarnah več stotisoč žensk, zlasti v letalski industriji, kjer tvorijo ženske že veliko večino delavstva. Delavci, ki so bili pozvani pod zastavo, so dobili na podlagi posebnega zakona jamstvo, da bodo sprejeti nazaj v svoje tovarne, ko se vrnejo iz vojne.

Po odredbi ministra za rudnike je bilo uvedeno nepretrgano delo tudi v vseh angleških premogovnikih, kjer je zaposlenih 800.000 delavcev.

Bizeljsko

V zadnjem času smo morali naš delovni načrt nekoliko spremeniti, ker nam je mnogo tovarišev odšlo na orožne vaje. Kljub vsemu pa naše tiho izobraževalno delo na članskih sestankih in debatnih večerih ne počiva. Sedaj bomo skušali organizirati tudi nekaj izletov, da se naužijemo tudi lepe narave, ki je povsod tod okrog. Ob tej priložnosti bomo skušali postaviti v življenje nekaj novih kmetško-mladinskih organizacij.

Izlet na Turjak

V nedeljo dne 23. junija bodo stari Turjačani na Gori pri Sv. Ahacu praznovali zgodovinsko žegnanje v spomin zmage in bitke s Turki pri Sisku l. 1593.

Pred 50 leti je bilo žegnanje pri Sv. Ahaciju sila slovesno. Mašnik je vršil cerkveno opravilo v krasnem plašču, ki ga je pred 400 leti nosil sam turški Hasan paša. Plašča danes ni več. Stara govornica pravi, da je pred 50 leti v stari Avstriji neki berlinski zgodovinar hodil na Turjaški grad na počitnice in domneval se, da se je ta zgodovinar zanimal za ta plašč. Bil je iz samega turškega zlata in posejan z dragocenimi kamni, rubini, safiri, smaragdi itd.

Na dan sv. Ahacija so bili pod cerkveno lipo štirje vinotoči. Za okrepitev so skrbeli krčmarji, topiči so pokali, godci pa godli. Izletniki so prihajali v narodnih nošah. Danes tega ni več. Vse to je vreme odneslo z gore pred časi. Sv. Ahacij je bil zelo ponosen na svojo staro zgodovino. Na levi strani je turški grb in turški napisi, ki povedo, da je pod cerkvijo turška grobnica izza turških časov. Zgodovinski bander ima sliko zmage pri Sisku. Pred to zmago so prihajali Turki dolga leta na Kranjsko ropat in morit. Leta 1528. so oblegali Turjaški grad. Grad ima skrivališče, kjer so se kristjani pred Turki skrivali. Leta 1723. so Turki odpeljali turjaško Rozamundo z grada.

Ljubljanski izletniki se odpeljejo v nedeljo z jutranjim vlakom do Škofljice, od tam pa 2 uri in pol peš na goro. Vsak izletnik si lahko ogleda Turjaški grad, kjer se je rodil veliki zmagovalec nad Turki pri Sisku v l. 1593, Andrej Turjaški.

× **Finančno ministrstvo** objavlja, da znašajo naše zaloge sladkorja 3100 vagonov, kar povsem zadostuje za celo državo do nove proizvodnje.

× **Nesreče.** V hrastniškem rudniku se je ponesrečil rudar Matija Pušnik. V Prekmurju pa je strela ubila dva kmeta in sicer Flisarja iz Markišancev in Kološo iz Gorice.

× **Občinski odbor v Kostanjevici** je sklenil pobirati takso od izvoza lesa. Taksa znaša od 0.10 do 100 din na kub. m. Ta taksa je nezakonita in v veliko škodo za kmete. Ta sklep seveda pod nobenim pogojem ne more obveljati.

× **Kalvarija pri Kranju.** Nedavno so časopisi objavili, da je šel prostovoljno v smrt prevžitkar Primožič iz Hotovelj. Starega moža so namreč našli mrtvega na žel. tiru blizu Kranja. Njegovi sorodniki iz Stražišča pri Kranju nam javljajo, da je 81 letni starček prišel obiskat svojega sina. Ko se je hotel vrniti v Hotavlje, se mu je zmedlo in ga je v takem stanju podrli na progi vlak in usmrtil. Mož je bil dober, pošten in so ga njegovi otroci zelo spoštovali in radi imeli. Nesrečna smrt starega očeta jih je zelo potrla.

× **Konferenca katoliških škofov** Jugoslavije se je vršila pretekli teden v Zagrebu.

**ČITAJTE IN NAROČAJTE
„KMETSKE LISTE“!**

Kmetška mladina

Vače

V nedeljo dne 16. junija je imelo Društvo kmetških fantov in deklet svoj redni občni zbor na katerem se je izvolil nov odbor in položil obračun o preteklem delu. O uspehih občnega zbora še bomo naknadno poročali.

Št. Pavel pri Preboldu

Na rednem občnem zboru Društva kmetških fantov in deklet je bil izvoljen sledeči odbor: *Jože Zličar*, predsednik; *Jože Kač*, podpredsednik; *Franjo Gril*, tajnik, nam. tajnika; *Darko Zohar*, blagajnik; *Fran Toplišek* društ. gospodar; *Ivan Blaznik*, knjižničar; *Vera Šlander* nam. knjižničarja! Revizorja sta *Aleksander Turnšek* in *Jože Šribar*. O našem delovnem načrtu smo že poročali, sedaj bomo skušali kljub nastalemu položaju ves program našega delovanja izvesti z doslednostjo, ki je za prosvetno in kulturno delo potrebno.

Vojnik

Združena društva kmetških fantov in deklet Škofja vas, Vojnik in Frankolovo prirede skupen izlet v nedeljo dne 23. junija na Lindek. Vabimo tudi ostala tovariška društva, da se nam pridružijo, da bo naše število čim večje. Izleti so za izobrazbo prav tako važni, ker se lahko o marsičem izmenjajo misli, človek pa se sproščeno odtrga vseh dnevnih težav in pozneje s toliko večjo voljo gre na novo delo. Zbirališče je v Hrelinu.

Daruvar

Dne 28. maja 1940 je imel »Sdruženi venkoveški dorostu« svoj redni občni zbor, ki je

pokazal, da je kmetška mladina Čehov., ki žive v Jugoslaviji izredno napredovala v svojem kulturnem razmahu. Iz posameznih poročil funkcionarjev je bilo razvidno, da je mladi rod resnično opravil zavidanja vredno kulturno delo, ki zasluži vso pohvalo. »Besidke« — Društvo kmetških fantov in deklet, ki jih je po številu sicer manj kot v Sloveniji pri tovariški Zvezi kmetških fantov in deklet, so v polni meri opravile svojo dolžnost nasproti sebi in državi v kateri živimo in jo prav tako ljubimo kakor vsi Jugoslovani.

Za predsednika »Sdruženja« je bil ponovno izvoljen tov. *Karel Herot*, ki že nekaj let stoji na čelu te mlade toda krepke organizacije češke kmetške mladine.

Šmartno ob Savi

Pri nas še Društvo kmetških fantov in deklet vedno živahno deluje. Sicer nam je mnogo agilnih tovarišev odšlo, toda kljub temu skušamo s toliko odločnejšim delom tudi njihovo delo nadoknaditi. Po končanem zimskem kuharskem tečaju našega ženskega odseka smo se oprijeli tihega medsebojnega »izobraževalnega« dela z debatnimi večeri, praznike pa pridno izkoriščamo za izlete.

Vrhnika

Preteklo nedeljo smo priredili izlet v Pekel. Spotoma nas je sicer zalotil dež, kar pa nam ni delalo velike preglavice, ker smo pravočasno prispeli do nekega kozolca. Po končani nevihti smo nadaljevali v krasno naravo iznad Borovnice, ki nas je popolnoma prevzela. Z vso silo smo občutili lepoto narave in naše zemlje, ki nam je tako draga kakor nobena druga na svetu. V Borovnici nas je pozdravil tudi zastopnik delavskega društva »Vzajemnost« in nam poželet veliko uspehov pri našem nadaljnjem delu. Izleta se je udeležil tudi Zvezin tajnik tov. *Ivan Nemeč*; izlet sta vodila tov. *Verbič Andrej* in *Petkovšek*.

Iz naših krajev

× **Jugoslovansko - bolgarska** zadružna razstava je bila otvorjena v nedeljo v Beogradu. Razstava bo odprta od 16.—26. junija. Razstava prikazuje razvoj in napredek zadružništva v Jugoslaviji in Bolgariji ter njegovo prizadevanje za povzdigo kmetijstva.

× **V Zagrebu** se je pričela sodna razprava proti osumljencem uboja visokošolskega profesorja dr. Suflaja. Obtoženi so nekdanji policijski uslužbenci Zwerger, Večerinac in Belošević.

× **V Srbiji** je pričela sodna razprava zoper bivšega poslanca JRZ Lažarevića - Devetko, ki je osumljen sodelovanja pri uboju nekega sovaščana. Priče ga močno obremenjujejo.

× **V Ljubljani** je bil te dni aretiran in oddan sodišču mednarodni slepar Munib bej el Solh, ki je nakupoval velike količine mesa za francosko vojsko, pri tem pa si izposojal denar pri dobaviteljih, s katerimi je delal pogodbe. Nekaj ljudi je osleparil v Ljubljani in Mariboru.

× **Hrvatska** je odkupila od djakovske škofije okrog 60 orolov zemlje, kamor namerava naseliti nekatere siromašne kmetijske družine iz Hrvatskega Zagorja. Kmetje dobe zemljo na dolgoročno odplačilo.

× **Zrtev strele.** V banjaluški okolici je divjal pretekli teden vihar med silnim grmenjem in bliskanjem. Kmetica Angela Kikičeva je med viharjem skočila iz hleva in hotela v hišo. V naročju je nosila majhnega otroka. Sredi dvorišča jo je zadela strela in ubila. Otrok je pa ostal nepoškodovan.

× **Gosenice uničujejo hrastove gozdove.** V slavonskih gozdovih so se pojavile brezštevne gosenice, ki so povsem uničile listje hrastovih gozdov. Obširne površine gozdov so čisto gole. Škoda je velika, ker preti nevarnost, da se bodo tudi hrastova drevesa posušila. Občine so razpisale nagrade za pokončevanje metuljev in gosenic.

× **Draga jajca.** Kmetica Stirmerjeva iz okolice Slavonske Požege je nasadila 9 gosjih

jajc. To se je zgodilo že pred tremi leti. Kmetica pa je začudeno gledala, lko se po valilni dobi goske niso hotele izvaliti. Dognala je, da so bila jajca s šilom prebodena in da je to storila sosedna Fana Batuškova. Vnela se je pravda in jajca stanejo do danes 1075 din. Pravda še ni končana.

× **Kredit za gradnjo skladišč.** Vlada je odobrila 25 milijonov din za gradnjo skladišč po vseh krajih države. Direkcija za prehrano bo shranjevala v teh skladiščih potrebne zaloge živil.

× **Iz bančnih krogov se zatrjuje,** da je v naši državi skritega po nogavicah in brezplodno hranjenega denarja doma okrog 3 in pol milijarde din. To dejstvo zelo škoduje narodnemu gospodarstvu. Tako postopanje je ostro obsojil tudi finančni minister dr. Šutej in rekel, da bo tozadevno podal za javnost večjo izjavo o škodljivosti odtegotovanja denarja narodnemu gospodarstvu.

× **Skladišče za sol.** V Sisku bodo zgradili največje skladišče za sol v Jugoslaviji. Dolgo bo 130, široko 36 in visoko 16 m. Skladišče bo zgradila monopolska uprava.

× **Banska oblast Hrvatske** bo zgradila v Splitu bolnišnico za 18 milijonov din.

× **Donava** je zadnje čase pričela zopet naraščati in prestopati bregove. Del Vukovara je zopet pod vodo. Vodno stanje Donave je 628 cm nad normalo.

× **Ves hrvatski narod** je praznoval 11. junija rojstni dan Stjepana in Antona Radića.

× **V Zagrebu** se je vršil občni zbor Gospodarske sloge, ki ima nad 170.000 članov in je to največja gospodarska zadruga v naši državi. Občnemu zboru so prisostvovali tudi člani vodstva HSS in hrvatski ban.

× **V Trbovljah** je umoril brezposelni rudar in delomržež Viljem Guna trboveljskega nočnega čuvaja Ignaca Urha. Orožniki so zločinca kmalu prijeli izročili sodišču.

Po izstopu Francije iz sedanje vojne utegne postati Sredozemlje važno vojno pozorišče.

Posebne zahteve drevesničarjev

1. Vzgoja sadnega naraščaja se mora vršiti po določenih in enotnih smernicah, ki jih predpiše banska uprava v sporazumu z drevesničarji vse drevesnice.

2. Predpiše naj se pravilen način prodaje, kontrolira strokovno in fitopatološko vse enkrat pripravljene in odobrene drevesnice brez posebne prijave. Priznani in morda obvezni organizaciji se prizna sodelovanje pri kontroli in pravica, da sme po sklepu izvršiti to tudi ločeno od uradne kontrole in o tem poročati.

3. Nastavi naj se poseben in zmožen referent za vzgojo sadnega naraščaja, ki poseduje potrebno znanje in prakso in ki vodi ter kontrolira vse drevesnice, javne in privatne ter usmerja vzgojo tako, da je v prid sadjarstvu. Kontrola mora biti stroga, toda vzgojna.

4. V načelu nimamo drevesničarji nič proti javnim drevesnicam. Želimo, da ostanejo in vršijo plemenito tekmo. Vsekakor se pa ne da tajiti, da so prav javne drevesnice povzročale v preteklem desetletju pri prodaji sadnega naraščaja dumping, ki je porazno vplival na privatno podjetnost, da je ta danes močno opešala in grozi pomanjkanje dobrega sadnega naraščaja. Zahtevamo, da se preneha z sedanjo prakso podpor in dotacij, ki so omogočale neprimerno nizke cene, daleč pod vzgojnimi stroški.

Vsaka javna drevesnica mora biti vzor v vseh ozirih, tudi v pogledu rentabilnosti. Vre-

dnim in potrebnim kmetiskim sadjarjem, zlasti v primeru nezgod, naj se daje čimveč subvencij za nakup sadnega naraščaja, ki se izplača oni javni drevesnici, kjer bo dotičnik drevesca prejel. Na ta način bodo podporo prejeli res vredni in potrebni in bo ista otipljiva, dočim je do danes imel korist od nižanih cen vsak, tudi nepotrebni.

ZAHTEVE SADJARJEV IN VRTNARJEV

Sadjarji in vrtnarji so stavili na svoji redni letni skupščini dne 2. junija t. l. nastopne zahteve:

1. Določbe lovskega zakona naj se tako spremene:

- da bo mogel občinski pododbor v onih občinah, kjer je sadjarstvo gospodarska panoga, odrediti, da se mora zajec iztrebiti; iztrebiti ga mora lovski zakupnik;
- da bo sadjarjem v ostalih krajih zagotovljeno povračilo dejanske škode brez posebnih stroškov in strogih formalnosti;
- da pri spremembi lovskega zakona sodelujejo zastopniki kmetijskih zbornic in sadjarskih društev;
- da se za predsednike odškodninskih razsodišč postavljajo samo osebe, ki so tudi praktični sadjarji.

Kraljevsko vlado prosimo, da našo zahtevo upošteva, javne korporacije in vsa druga

javnost pa naj nas podpre v tej upravičeni zahtevi.

2. Kraljevska banska uprava naj podvzame potrebne ukrepe, da se bo banovinska naredba o čiščenju sadnega drevja in zatiranja sadnih škodljivcev z dne 7. I. 1939. povsod strogo izvajala. Zanemarjeni sadovnjaki so gnezdišča številnih zajedalcev, ki stalno ogrožajo oskrbovane nasade, zato naj se proti zanikernežem v naredbi določene sankcije tudi izvajajo.

3. Obvezno škropljenje proti San-Jose kaparju bo rodilo željen uspeh le tedaj, če se bo izvajalo v okuženih okoliših v vseh nasadih brez izjeme. Ker pa so pokončevalna sredstva in drevesne škropilke sorazmerno drage, si jih manjši in srednje veliki posestniki zaradi občutne denarne stiske pri najboljši volji ne morejo nabaviti, je neizogibno potrebno, da priskočita prizadetim kmetovalcem na pomoč država in banovina z izdatnimi denarnimi podporami. Škropljenje opravijo pod strokovnim vodstvom posestniki sami. Prosimo kraljevsko bansko upravo, da odredi fitopatološki pregled sadovnjakov v vseh okrajih ter izda v primeru okužbe potrebne ukrepe.

4. Če namerava oblast saditi obcestne nasade, naj v ta namen podeli kmetovalcem drevje brezplačno. To drevje bodo kmetovalci oskrbovali sami po navodilih oblasti. Drevje in pridelek naj bo last kmeta, na čigar zemljišču raste.

5. Občutna ovira za dobičkanosnejši razvoj sadne trgovine je pomanjkanje primernih sadnih shramb (sadnih skladišč) pri naših kme-

Iz tujine

■ **Nizozemska prestolonaslednica Julijana** je prispela v Kanado. Prestolonaslednica pričakuje rojstvo tretjega otroka.

■ **Zavezniki so zaplenili 40 italijanskih trgovskih ladij**, ki so se nahajale v raznih zavezniskih vojnih lukah. Nekaj ladij so italijanski mornarji sami potopili.

■ **Italiji so napovedale vojno** Kanada, Avstralija, Nova Zelandija in Južno afriška zveza.

■ **Angleški bombarderi so metali bombe na vojaške zgradbe** v Turinu, Milanu, Benetkah, Tržiču in Trstu. Francoske vojne ladje so obstreljevale železniške in vojaške naprave ob italijanski obali genovskega zaliva.

■ **Turčija je izvršila nove vpoklice** in je skoro vsa njena vojska mobilizirana.

■ **Roosvelt je odobril 50 milijonov dolarjev** za pomoč vojnim beguncem.

■ **Francozi so pognali v zrak vse mostove** na meji med francosko Somalijo in Abesinijo. Angleške čete pa so napadle nekatere italijanske utrdbe na libijski meji in jih zavzele.

■ **Po ruskem mnenju razpolagajo Italijani s 4500 vojnimi letali**, s katerimi lahko obvladajo Sredozemlje.

Sejmi

SEJMI

24. junija: Slov. Konjice, Razkrižje, Podsreda, Sv. Lenart v slg., Središče, Guštanj, Laško, Drnovo, Mirna, Ribnica, Rovte, Sv. Jurij pod Kumom, Ljubno, Škofja Loka, Višnja gora.
25. junija: Šmartno pri Litiji, Metlika, Kamnik, Ormož, Maribor, Dol. Lendava.
26. junija: Celje, Ptuj, Trbovlje.
27. junija: Radeče pri Zid. mostu, Turnišče.
28. junija: Maribr.
29. junija: Brežice, Celje, Trbovlje.
30. junija: Mala Gora pri Kočevju, Mirna peč, Mozelj, Rakek, Zagorje ob Savi, Gor. Radgona.

tovalcih. Z ureditvijo sadnih skladišč na združni osnovi bi se stroški za producenta znatno znižali in sadje bi bilo mogoče prodajati tudi pozimi, ko je navadno ugodnejša konjunktura kakor jeseni. Taka skladišča bi bila najuspešnejši regulator cen na domačih in tujih tržiščih in bi bila velikega pomena za povečanje konzuma — prvenstveno namiznih jabolk. Nudi pa uspešno orožje v tekmi z inozemskim, zlasti z ameriškim blagom, ki si osvaja jugoslovenska tržišča proti koncu zime ter lažje in uspešnejše, ker domačega blaga v tem času primanjkuje. Merodajne oblasti prosimo, da nudijo našim sadjarskim podružnicam in zadrugam izdatno denarno pomoč za gradnjo združnih sadnih skladišč. Ponavljamo ponovno našo zahtevo, da se zgradi v Mariboru kot v najvažnejšem jabolčnem središču v državi, kakor tudi v Ljubljani, čimprej centralni skladišči s hladnimi napravami. Taka skladišča bodo donosna ogromne koristi našim sadjarjem in izvoznikom, služila bosta pa tudi potrebam tranzitnega prometa s sadjem v druge države.

6. Nadprodukciji zelenjave v Sloveniji, osobito v Ljubljani in okolici je treba posvečati posebno pažnjo in začeti v dveh pravcih:

Prvič, da se začne propaganda za povečanje konzuma zelenjave med delavskim in kmečkim ljudstvom in drugič, da se izposluje na merodajnih mestih pospeševanje in organizacija izvoza zelenjave iz Slovenije v južne, posebno primorske kraje ob času, ko je tam primanjkuje. Omogoči naj se tudi izvoz v inozemstvo. Vse to naj se doseže z ustanovitvijo posebnih zadrug. Ureditev tržnih razmer po na-

■ **Francoska vlada se je preselila v Bordeaux.** V soboto in v nedeljo je imela seje pod predsedstvom predsednika republike Lebruna in proučevala ameriška zagotovila za pomoč.

■ **Fordove tovarne v Detroitu bodo pričele izdelovati letala.** Fordovi inženjerji proučujejo motor najboljšega ameriškega vojnega letala, nakar jih bodo pričeli proizvajati v serijah. Ford misli, da bo mogel izdelati dnevno do 1000 letal.

■ **Švicarsko vojaško poveljstvo je ukinilo** do nadaljnjega vse vojaške dopuste in obiske svojcev.

O Moskvi in Sovjetski Rusiji

Iz predavanja dr. Bičanića (nadaljevanje)

Prehrana prebivalstva je dobra

Četudi sta stanovanje in obleka skromna, je hrana dobra in včasih celo prav dobra. To smo opazili že pri prvih korakih. Medtem smo si mislili:

»Dobro! Sedaj je v Sovjetsko Rusijo prispela delegacija neke tuje države, ki je za pot do Moskve potrebovala celih 20 let, pa so Sovjeti vendarle sklenili, da nas pogoste.«

Kasneje so nam mimogrede namignili na to »dvajsetletno potovanje«, a jaz sem jim odvrnil s tisto znano anekdoto iz sv. pisma, ki pripoveduje zgodbo o ovčici, ki je prišla v čredo poslednja, pa je bila zato pastirju najljubša. vidikov. Še bolj ko politična, zanima človeka ste, kasneje pa smo uvideli, da v Sovjetski Rusiji dobro jedo. Morda je temu kriva tudi zima, ki je v Rusiji dokaj ostra in oster mraz seveda močno vpliva na življenje in telo. Pozimi n. pr. se vse druge poslovalnice in uradi razen trgovin z živežem odpirajo šele ob 10. dopoldne. Temu je kriv mraz. Vendar pa je treba razumeti, da se v tovarnah, zlasti v tistih, ki izdelujejo orožje, dela neprekidno, lahko pa bi bil delovni tempo hitrejši. Življenje se tam razvija precej polagoma, četudi ne

bi bilo utrudljivo v delovnem času šestih ur tempa dela pospešiti.

Zlasti so cenena nekatera živila; zdravila vsch vrst pa so neverjetno poceni. Izdatki za lekarno vobče ne obtežujejo finančnega položaja družine. Zato smo že začetkoma uvideli, da v smislu našega trgovinskega dogovora Rusom odkupimo izvestno količino medikamentov. Tudi predmeti vsakodnevne uporabe so silno poceni. Tako stane n. pr. škatlica vžigalic 5 kopejk, t. j. 5 naših par.

Celo naš finančni minister je bil zelo presenečen, ko sem mu iz Rusije prinesel v dar škatlico vžigalic. Poleg vžigalic je poceni tudi sol. Kilogram soli stane 11 kopejk, ali po naše 16 do 20 par. Kilogram navadnega kruha stane 84 kopejk, polbelega 1 rubelj, a belega 1.70 rublja. Sladkor je po 5 rubljev, petrolej po 1.30 rublja, krompir pa 50 kopejk. Zelenjava se prodaja po istih cenah kot pri nas. Za kilogram mesa daš 10 do 14 rubljev; mast je po 25, sirovo maslo po 26, mleko v letnem času po 1.80, v zimskem pa po 2 do 2.50 rublja.

Kar se tiče obutve, stanejo srednje dobri ženski čevlji 70, fini pa 180 rubljev. Ženske nogavice, nekaj manj kot srednje kvalitete, so po 5.60 rublja. Zlasti poceni je električni tok,

ših mestih in trgih je nujna, da se tako pospešuje in olajša domači konsum zelenjave in sadja.

7. Spričo dejstva, da je sadnih sušilnic izredno malo, je storiti vse, da se bo neugodno stanje v korist sušenju sadja predrugačilo. Zato je nujna naloga državnih in banovinskih oblasti, da gradnjo sadnih sušilnic z izdatnimi subvencijami omogočijo in vsestransko pospešujejo. Isto velja tudi za brezalkoholno sadno produkcijo, ki je iz znanih razlogov ravno v naših krajih potrebna čim večje moralne in gnotne podpore od strani oblasti.

8. Sadne sušilnice naj se spopolnijo in oskrbijo s potrebnim inventarjem za domačo predelavo sadja. (Kotli za kuhanje marmelade, lupilniki za sadje, stilizatorji za napravljanje sladosoka.)

9. Po vaseh naj se prirejajo tečaji o vlaganju in pakovanju sadja ter tečaji za vkuhanje sadja in izdelavo sladosoka.

10. Podružnicam SVD naj oblasti dovolijo trošarine prost sladkor za vkuhanje sadja kakor ga dobivajo vinogradniki za slajenje mošta in čebelarji za krmljenje čebel.

11. Industrijska podjetja naj opozore svoje delavstvo, da ne bo delalo škode sadjarjem.

12. SVD naj po možnosti poskuša dobiti v pregled razne nasvete in navodila, ki se objavljajo v raznih listih o sadjarstvu in vrtnarstvu in jih po potrebi popravi. Če se to ne da doseči, naj objavi napake v našem listu, da bodo naši člani opozorjeni na pogrešna navodila.

13. Glede obiranja sadja izdani predpisi naj

se strogo izvajajo, da ne bo nezrelo sadje kvarilo cene drugemu sadju.

14. Kraljevska banska uprava naj organizira potujoče tečaje o sajenju in čiščenju ter precepljevanju drevja in o obiranju in shranjevanju sadja.

15. Za pospeševanje sadjarstva naj nastavi dva potovalna učitelja za sadjarstvo.

16. Prizad naj čim prej imenuje vsaj dva svoja delegata za pospeševanje sadjarstva in sicer enega za Dolenjsko in enega za Belo Krajino.

17. V svrhu poglobitve pouka o sadjarstvu in vrtnarstvu ter pouku o zatiranju škodljivcev kulturnih rastlin, naj se nastavijo posebni sadjarski in vrtnarski strokovnjaki.

18. Da bo mogoče širiti res zdrave in rodovitne sadne sorte, naj vsaka podružnica komisijsko določi drevesa, od katerih se sme jemati cepiče. Taka drevesa naj se vidno označijo.

19. Za logaški okraj naj se določi v sadnem izboru odlično domače jabolko »sevko«, ki jo upeljujejo tudi v sosednih kajih Italije.

20. Organizira naj se dobava cepičev hrušk, ki so dobre za sušenje.

21. Naj se ponovno izda »Sadni izbor« v besedi in sliki.

22. Prepove naj se prodaja raznih ekstraktov za napravljanje umetnega sadjevca. Ti ekstrakti kvarijo cene sadjevca in so tudi sicer brez vsake vrednosti za človeško prehrano.

23. Prepove naj se kuhanje žganja iz kupljenega sadlja (fig, rozin in slično.)

saj kilovatna ura ni dražja kot 25 kopejk. Ker so stroški za porabo električnega toka minimalni, tam z njim nikdo ne varčuje, ampak ga uporablja po mili volji. S telefonom, ki je zelo poceni in ki ga dobiš povsod, posebno še v vsakem stanovanju, ker spada k stanovanjskemu inventarju, je ista.

Sovjetski državljani zapravljajo

Ni nam bilo težko opaziti, da sovjetski državljani porabijo zelo veliko denarja in da za štednjo nimajo smisla, ravnotako kot ga niso imeli tudi pred svetovno vojno. Poudarjajo, da štednja zato ni potrebna, ker lahko vsak čas dobiš zaposlenje. Zato velja pri njih rečenica: »Laže boš našel posel, kot pa si kupil srajco.« Tudi so ljudje zavarovani za starost. Vsak človek, ki šteje preko 60 let, ima pravico do nekakšne pokojnine. Ne morem sicer trditi, da potanko vem, ali imajo to starostno zavarovanje boljše ali slabše organizirano kot mi SUZOR, toda tako so nam povedali, možno pa si je doplačati privatno zavarovanje.

Opazili smo, da sovjetski državljani mnogo nakupujejo. Radi tega stalno stojijo v urejenih vrstah pred trgovinami. Nekateri kupujejo radi potrebe, nekateri iz veselja, da nakupujejo.

Nadalje nas je zanimalo, kako se komunizem odraža po ulicah in kako se na cesti vidi, da v Sovjetiji vlada drugačen red kot pri nas doma. Po moskovskih ulicah vlada ogromen promet. Tudi tu smo, ravno tako kot pri nas, opazili veselo in žalostne ljudi, ki hite vsak po svojem poslu. Zlasti pa pade tujcu v oči, da ni nikjer kake privatne trgovine ali tvrdke s privatnim imenom. Nad vsemi poslovalnicami so napisani: »Mostarg št. 249« in slično. V trgovinah Rusi lahko neomejeno nakupujejo. Tudi brivnice imajo nadpise z oznako in številko, n. pr. »Parikmaherskaja št. 380«. Poleg državnih poslovalnic so tudi privatna tržišča, a samo za poljedelske proizvode, kjer kmetje prodajajo razno zelenjavo, krumpir itd. To je tako imenovani »kolhozni rinok«. Tu prodajajo kmetje in kmetice povsem svobodno, ceno pa nastavljajo po običajnih predpisih. Običajno so na teh tržiščih cene za 20 do 30 odstotkov višje kot tiste v državnih poslovalnicah, toda treba je uvaževati, da je blago bolj sveže in da je prinešeno na trg osebno od pridelovalca. Tu kupujejo posebno premožnejši ljudje in zato cene skačejo in padajo kot pri nas.

Štednja in državne rente v Sovjetski Rusiji

Glede načina dohodkov, je v Sovjetski Rusiji splošno pravilo, da more imeti državljan dohodke samo od svojega osebnega dela. To je popolnoma dobro in upravičeno. Tam vsakdo dela: mož, žena in otroci. Kljub temu pa imajo v Sovjetiji vendar hranilnice, kamor ti je mogoče svoje osebne dohodke nalagati. Obrestna mera je nekoliko višja od naše (4

in pol odstotka) in prihranjeni znesek se lahko dvigne brez odpovedi.

Tudi kupone strižejo v Sovjetski Rusiji, kajti obstojajo državna posojila, ki dajejo rento. Celotno zastavljalnico smo videli. Eden izmed članov naše delegacije je hotel prekusiti njihovo delovanje. Vzel in ponudil je svojo jekleno uro v zastavo. Uradnik je izjavil, da je ta ura zanič. Po nekem gotovem obdelovanju je vendar obljubil 50 rubljev. Ko pa je član naše delegacije uro navil in je pričela ta zvoniti ter s tem pokazala, da je budilka, je uradnik vzkljnil »Harašo!« in ponudil 250 rubljev posojila.

Tudi privatna last tam še vedno eksistira, kajti člen 10. sovjetske ustave pravi, da je privatna lastnina v toliko dovoljena, v kolikor izhaja od osebnega dela imetnikovega ali od štednje. Ta pravica se seveda nanaša le na družinske predmete, domačo in osebno porabo, gospodinjstvo in porabo za osebno udobnost. Ta ustava priznava tudi nasledstveno pravico, ki pa se tiče le zgoraj omenjenih privatno lastninskih pravic. Torej si lahko v Sovjetski Rusiji tisti, ki ima denar, kupi avtomobil, ki stane 12.000 rubljev — to je tako zvan »narodni avtomobil znamke M1« zabranjeno pa mu je, da s svojim denarjem »dela«, kot se to pravi pri nas. Tako se n. pr. ne more baviti s proizvodnjo in ne sme imeti delavnice, v kateri bi zanj delavci delali. To je glavna karakteristika sistema, ki ni nikak komunizem, ampak šele v tretjem letu tretja »pjaltiljetka« dograjujoči se državni socializem. Razvoj le tega v teh 13 letih še ni tako močan, da bi lahko prišli do pravega in zrelega presojanja. Zato mnogi tisti iz zapadne Evrope, ki Sovjetsko Rusijo kritizirajo, nimajo prav, kajti ne zavedajo se dejstva, da je ta sistem šele v pubertetnem zorenju in da je treba govoriti le o letih, ki teko zdaj in ki so potrebna, da se izgradi drugačen sistem in drugačen družabni red.

Zatem je g. dr. Bičanič prešel na razpravljanje o vprašanju kolhozov in naglasil, da je to vprašanje še posebej zanimalo, kajti to vprašanje je vprašanje kmetstva.

Kako je organizirano poljedelstvo

G. dr. Bičanič je pripovedoval:

»Potujoč z železnico (moja stara prijateljica »Hrvatska straža« ima prav — jaz sem Sovjetsko Rusijo videl iz železniškega vagona) okrog vaških kmečkih hiš videl majhne parcele, dalje pa tudi večje komplekse zemljišč, oranjskih s traktorji in s plugi. Ravno časa oranja je bil in mi smo videli traktorje, ki so orali po zemljiščih, pripadajočih ilnato zidanim kmečkim hišicam. Sredi vasi smo opazili kolhozne magacine. Imeli smo tudi priliko opaziti življenje na kolhoznihi tržiščih, videli smo velike kmetijske razstave, ki dokazujejo, da si Sovjet-Unija krepko prizadeva, da vse panoge poljedelstva čim bolj pospeši. Pogovarjali smo se tudi z ekonomisti.

Po vsem tem lahko trdimo, da je poskus organiziranja kolhozov uspela stvar, da pa je to res, je razvidno iz objektivnih razlogov. Poljedelska proizvodnja namreč normalno funkcionira. Kmetje več ne beže v mesta v tovarne in sovjetska vlada je morala, če je hotela dobiti delavcev, kmetom poslati apel, da so se javili v tovarne, kjer je več kot dovolj dela, a delavcev stalno primanjkuje. Vsak kolhoz ima povprečno 1500 ha zemlje, da tako na vsak dom v kolhozu pride po 20 ha zemljišča. Videli smo torej, da je v Rusiji zemlje dovolj. Če bi pri nas v Jugoslaviji razdelili zemljo na kolhoze, bi na vsak dom prišlo komaj po eno dvorišče. Seveda pa so tam tudi taki kraji, kjer zemlje ni. Povpraševali smo, kako je potem tam in smo se o tem razgovarjali z g. Mikojanom, komisarjem za trgovino, ki je Armenec in si zlasti prizadeva, da take kraje glede poljedelskih proizvodov kolikor mogoče bolje organizira. G. komisar Mikojan pravi, da je potrebno v takih krajih ustvarjati čim intenzivnejšo proizvodnjo in zatem poskrbeti za različna izboljšanja tal.

Zatem je g. dr. Bičanič pripovedoval, kako si je ogledal enega izmed sovjetskih filmov, ki je sneman po romanu »Izorana brazda«, ki ga je napisal sovjetski književnik Solohov. Kot pripovedujejo je to najboljši sovjetski roman. V tem filmu se vidi, kako se 25.000 delavcev uči in pripravlja za prvo organizacijo kolhoza. Tudi je povsem odkrito prikazano, kako se je pri tem pouku proti nezadovoljnim, ki pravijo: »Njet, mi nočemo kolhoza!« bilo potrebno posluževati nasilnih metod, da celo revolverjev, da so se dela privadili. Na koncu filma pa so prikazani uspehi, ki sta jih ta pouk in priprava dosegla! Konec filma je vesel. Ko so hoteli kmetom tudi perutnino dati pod kolhoz, so doživeli sovjeti velikansko pobuno žena. Toda desetletna praksa in delo kolhozov so rodili povsem drugačno situacijo: kolhozi so danes organizirani.

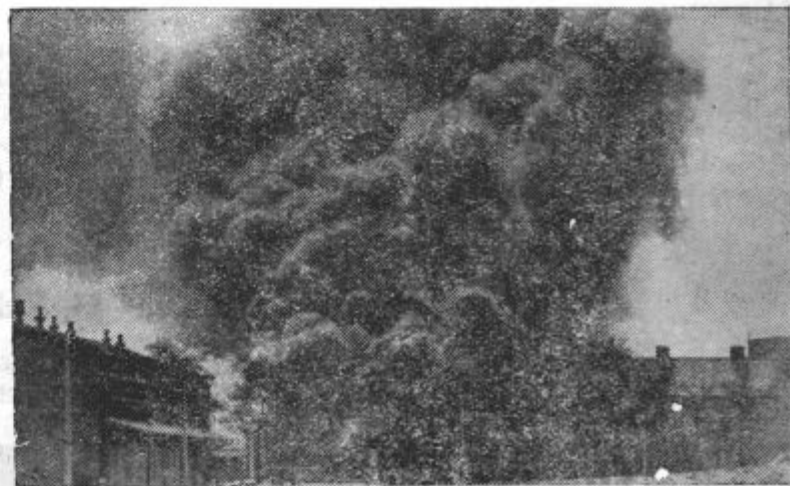
Po tem izvajanju je g. dr. Bičanič primerjal kolhoze s sličnimi našimi organizacijami n. pr. z imovinskimi občinami.

O sedanjem stanju, ki je trdno

Nov način življenja je že utrjena stvar in tisti, ki mislijo, da bi ga lahko spremenili, se silno motijo. Tako n. pr. mislijo nekateri, da bi se to posrečilo s pomočjo carja, toda carja v Rusiji ni več, ogledate si ga pa še lahko v kaki drami ali operi. Mi sami smo carja videli v petih različnih komadih. Car dandanes ne povzroča več strahu pri vladodržcih sodobne t. j. Sovjetske Rusije. Tudi ljudstva nič več ne vznemirja.

O moči ruske vojske

Udeležili smo se tudi prvomajske proslave. Rečem vam, da je bila to proslava, ki zapusti v človeku, ki je prisoten, skoraj neslutene vtise. To je bila impozantna manifestacija

Z leve na desno: Posnetek tanka, ki je bil uničen na zapadnem bojišču. — Goreče skladišče nafte, ki so ga pred umikom zažgali Francozi.

velike vojaške sile Sovjetske Rusije. Sovjeti posvečajo svoji vojski ogromno pažnjo. Kult vojske se tam kar najbolj goji in pospešuje in znamenite zmage ruske vojske v zgodovini se sovjetskim vojakom in državljanom stalno postavljajo za zgled. Vsak državljan je pripravljen, da brani svojo domovino. Moč te vojske kaže, da je ona izvežbana, disciplinirana in sijajno oborožena. V Sovjetski Rusiji smo videli ogromne tanke, topove in drugo orožje. Kdor ima priliko videti celokupno moč te vojske tudi razume vso zunanjo politiko Sovjetov in ugled, ki ga današnja Rusija uživa pred celim svetom.

Akcija sovjetske vojske na Finskem je prikazana zgrešeno. Posebno je ponarejena slika o moči sovjetske vojske, to pa zaradi gotove propagandne v gotove namene, ki razširjajo o Rusiji po svetu izmišljotine. V Rusiji govorijo o spopadu s Finsko kot o neki majhni neprijetnosti, kajti tam ne hrepene po osvajanju. Za to akcijo na Finskem ni stala celokupna Sovjetska Rusija, ampak zgolj leningrajsko okrožje, ki je za Finsko kompetentno.

Kar se še nadalje tiče zunanje politike Sovjetov, se lahko reče, da stopa po stopinjah Petra Velikega. O Petru Velikem se govori, da je bil pameten človek in da je pravilno ra-

zumeval ruske interese in da je tudi on zato šel nad Viborg (Viipuri). Osvajal je samo do sem: dalje ni šel, kakor tudi sedaj Rusi niso šli dalje.

Sovjetski Rusiji je geslo mir in zaupanje v svojo lastno moč. Po celem svetu sedaj s pritajenim dihom pričakujejo, kaj neki name-rava in kaj bo storila Sovjetska Unija, toda ta mirno pelje naprej svojo zunanjo politiko.

„Ali nas bo Rusija branila?“

Prvo vprašanje po mojem povratku v Jugoslavijo, pravi dalje g. dr. Bičanič, je bilo, če nas bo Rusija branila, kar silno sliči na tisto znano o številu Črnogorcev in Rusov: »Nas i Rsa...« Zelo komodno, pravi g. dr. Bičanič, je sedeti in čakati, da nas brani kdo drug. Vendar pa vam moram priznati, da smo dobili v Sovjetski Rusiji tak vtis, da Sovjeti želijo, da bi bila Jugoslavija srečna in močna država, pripravljena, da brani v vsakem primeru

„Ali v Sovjetski Rusiji čutijo slovansko?“

Spočetka sem v Moskvi in sploh v Rusiji zapazil nekakšno rezerviranost, ki pa se je kasneje, ko so opazili, da govorimo eden in isti jezik, razblinila in odlično smo se razumeli. Kljub temu, da smo prispeli v Rusijo, kjer vla-

da danes drugačen političen in družabni sistem, smo vendar čutili, da nas veže neka pri-srčnost, ki pa izhaja iz tega, da smo vsi, kljub sedanjim različnim državnim in družabnim ureditvam, izšli iz enotnega slovanskega bi-stva.

V Sovjetski Rusiji je kaj lahko opaziti, da se tam druge narodnosti ne tlačijo ali raznaro-dujejo, saj takih postopkov Slovani ne pozna-jo. Tudi tamkaj dobro vedo, da je Jugoslavi-ja zedinjena država in da živi v njej več na-rodnosti.

V Sovjetski Rusiji kaj dobro vedo, da ži-ve v Jugoslaviji Hrvati in še vedno jim je v ži-vem spominu obisk Stjepana Radiča Rusiji.* Predsednik sveta ljudskih komisarjev g. Mo-lotov je pri odhodu takole rekel: »Moj privjet Horvatam! Moj haroš i bratski privjet (po-zdrav) horvatskomu narodu!«

** Nekaj let po vojni je Radič obiskal So-vjetsko Rusijo in tam tudi govoril, kar je Ru-som še dandanes v živem spominu.

„Kmetijski list“ izhaja vsako sredo. Naročnina zna-ša letno 30 din, pollet. 15 din, za inozemstvo letno 50 din. Inserati po tarifi. Pismenim vpra-šanjem naj se priloži znamka za odgovor. Ne frankirana pisma se ne sprejemajo. — Rokopisov ne vračamo. Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in uprava je v Ljubljani v Kolodvorski ul. št. 7. Telefon inter. št. 32-59. Račun pri poštni hranilnici št. 14.194.

Kmetje!

Ako imate kaj naprodaj, ako hočete kaj kupiti ali česa iščete, inserirajte to najprej v svojem »Kmetiskem listu« ! Cena malim oglašom je samo 1.— din za besedo.

Tovarna kemičnih izdelkov v Hrastniku d. d.

OBRATOVALIŠČE: CELJE IN HRASTNIK

izdeluje in prodaja naslednje vrste fosfatnih gnojil:

rudninski superfosfat 16% in 18%

kostni superfosfat kmf 18/19%

fosfatno žlindro 6/10/18%

razen teh dobavlja tovarna:

mešana gnojila kas

kosno moko 30%

kalijevo sol 40%

Opozorjamo zlasti živinorejce na

hrastniško klajno apno

ki se dobavlja v plombiranih vrečah.

Vprašanja in naročila na: **Tovarno kemičnih izdelkov v Hrastniku d. d.**

Telefon: Hrastnik št. 2 — Brzjav: Kemična Hrastnik

Razne vrste

zdravilnih zelišč

kupuje po najvišjih dnevnih cenah

KMETIJSKA DRUŽBA r. z. z o. z., LJUBLJANA
Novi trg 3

Zahtevajte informacije — pošljite vzorce in ponudbe

Laneno olje, firnež, barve, lake, kit, lanene tropine ter vse v to stroko spadajoče blago prvovrstne kakovosti po solidnih cenah in točni postrežbi najugodnejše kupite pri domačem podjetju

„MEDIĆ - ZANKL“

tovarne olja, lakov in barv — družba z omejeno zavezo, lastnik Franjo Medić — Centrala v Ljubljani, podružnica v Mariboru — Ekspoziture v Beogradu in Novem Sadu — Tovarne v Ljubljani, Medvodah in Domžalah

Kmetijski hranilni in posojilni dom

zadruga z neomejenim jamstvom

v Ljubljani — Tavčarjeva ulica 1

Žiro račun pri Narodni banki — Račun Poštne hranilnice 14.257

Brzjav: „Kmetiskidom“ — Telefon št. 28-47

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun — Daje kratkoročna posojila — Eskontuje menice — Izvršuje ostale denarne posle — Nove vloge na knjižice in na tekoči račun vsak čas razpoložljive obrestuje po **4 do 5%** Za vse vloge nudi popolno varnost! **Zaupajte domačemu denarnemu zavodu!**